

Χρ. Κων. Μάρκος 1998;

«Στο καλό Δάσκαλε»

Σ ΕΜΝΑ κι αθόρυβα έβησε στη Λεμεσό, στα 89 του χρόνια, ο Δάσκαλος μας, ένας από τους τελευταίους ίσως Δασκάλους με κεφαλαίο, ο **Ηρακλής Αγγελίδης**. Μια εσωτερική παρόρμηση με είχε σπρώξει πριν ένα μήνα περίπου, να παραμερίσω όλα τα προβλήματα, που πάντα παρουσιάζονται όταν θέλεις να κάνεις κάτι πέρα από τα καθημερινά, και να πάω να τον δω. Μόλις τον είδα ένιωσα μian ανακούφιση, ένα ξαλάφρωμα, και τότε κατάλαβα πως τα προβλήματα ήταν προσχήματα, απλώς φοβόμουν να αντιμετωπίσω εκείνο το ωραίο σπινθηροβόλο πνεύμα στη γεροντική του κατάπτωση.

Ο Ηρακλής Αγγελίδης όμως με όλη την πνευματική του διαύγεια, και την μνήμη ν' ανασκαλεύει και να ανασύρει στην επιφάνεια πράγματα, ονόματα μαθητριών και μαθητών του, βιβλία και συγγραφείς που αγάπησε και μας έκανε ν' αγαπήσουμε, άρχισε άνετα να τοποθετεί τα παλιά πλάι στα σημερινά, να μου ξαναζωντανεύει μια Λεμεσό που τη χάσαμε κάπου στην πορεία, με δυο λόγια να με ξαναφέρει στα μαθητικά θρανία της δεκαετίας του πενήντα και στα πρώτα φτερουγίσματα των αναζητήσεων... Ο διάλογος έγινε ακριβός μονόλογος, απολογισμός...

«Οι μαθήτριες μου, το σχολείο, ήταν για μένα το παν. Δεν μπορώ να φανταστώ τη ζωή μου χωρίς τους μαθητές μου. Αλήθεια πόσοι, πόσες πέρασαν από τα χέρια μου, χιλιάδες ίσως... αυτή είναι η ικανοποίησή μου»...

Θυμάμαι που μας διάβαζε στην τάξη, ολόκληρες γυναίκες δεκαέξι χρονών, μας διάβαζε μυθιστορήματα στην τάξη, για να μας κάνει όλες ν' αγαπήσουμε το διάβασμα. Και τόκοβε πάντα στην πιο αγωνιώδη στιγμή, έτσι που να μας αναγκάσει να τρέξουμε στο βιβλιοπωλείο ή στη βιβλιοθήκη να δούμε τη συνέχεια...

Ενα μόνο παράπονο είχε, που έτσι με πολύ μεγάλη ευγένεια και προσοχή το άφησε να βγει από μέσα του...

— Εκείνο το βιβλίο μου, τους τόλεγα εγώ, μην εκδώσετε πολλά, πεντακόσια είναι αρκετά. Επέμεναν, έχετε τόσους μαθητές, τόσες μαθήτριες, θα τ' αγοράσουνε... Νάτα τώρα, πουλήθηκαν καμιά πενηνταριά όλα τα άλλα είναι εκεί σιβαγμένα... Εγραφα και στο υπουργείο Παιδείας, κανένας δεν ενδιαφέρεται...

Το βιβλίο του, με τον τίτλο «Μεταφράσεις Αρχαίων Ελλήνων Ποιητών» περιλαμβάνει τους Ομηρικούς ύμνους, Την Θεογονία του Ησιόδου, Επιγράμματα, Ποιήματα του Θεόγνη και Ανακρέοντα. Ο ίδιος ο Αγγελίδης λέει στον πρόλογο του

βιβλίου του:

«Οι πιο πολλές από τις μεταφράσεις μου αυτές αναπαύονταν μέσα στα συρτάρια μου, γιατί δεν τις έκανα με σκοπό να τις δημοσιεύσω, αλλά για να γεμίσω μερικές εύκαιρες ώρες, όταν δεν είχα τίποτε άλλο να κάμω. Αρχισα πριν από πολλά χρόνια, τριάντα ως σαράντα, με τους μικρούς Ομηρικούς ύμνους, με τον ύμνο προς τον Διόνυσο και τον Πάνα, ύστερα καταπιάστηκα με τους μεγάλους, με τον ύμνο στην Αφροδίτη πρώτα, που μ' έκανε ν' αγαπήσω όλους τους Ομηρικούς ύμνους. Σιγά - σιγά, μεταφράστηκαν όλοι, μικροί και μεγάλοι. Ήταν μια εργασία δύσκολη πολύ γιατί δεν είχα κανένα βοήθημα ούτε σχόλια — εργάσθηκα μόνο με τη βοήθεια Λεξικών. Το ίδιο έγινε και με την Θεογονία — γι αυτήν όμως είχα βοήθημα εκτός των Λεξι-

Γράφει η ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

κών και την πεζή μετάφραση του Λεκατσά.

Την τελευταία δεκαεπταετία έγινε και η μετάφραση του Θεόγνη με βοήθημα τους «Αρχαίους Ελληνους Λυρικούς» του Στυλιανού Κορρέ και λίγο παλαιότερα η μετάφραση των Ανακρέοντειων και πιο μπροστά ακόμη η μετάφραση των επιγραμμάτων. Σε πολλά απ' αυτά με βοήθησαν τα σχόλια του Γουδή. Εκείνος που είδε την μεταφραστική αυτή προσπάθεια ήταν ο αγαπητός φίλος και συνάδελφος κ. Πηλαβάκης, ο οποίος και με έπεισε να μην αφήσω να χαθεί τόση εργασία...»

Στη συνέχεια μια επιτροπή από παλαιούς μαθητές του και εκτιμητές του έργου του μάζεψε εισφορές και τον Ιούλιο του 1980 εξέδωσε το βιβλίο του. Παραθέτω μερικά αποσπάσματα:

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ (4ος)

Τραγουδία της πολύχρυσης Αφρώς τα έργα, ω Μούσα, της Κύπριας, που στους θεούς γεννήσασ τον πόθο, δώρο γλυκό, και τους θνητούς εδάμασεν ανθρωπούς, τα αγρίμια και τα πετεινά που χαιρόνται τα ουράνια... κι όσα άλλα τρέφονται στη γη κι ο πόντος όσα ορίζει. Όλοι τους στα καμώματα της Αφροδίτης στέργουν.

ΕΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑ (11ος)

Για Σένα, Φοίβε, μ' ανοικτές φτερούγες κελαηδάει ο κύκνος δίπλα στις οχθίες του ποταμού πετώντας

του Πηνειού του ορμητικού. Κι ακόμα για σε ψαλλει κι ο αιδός στα χέρια του γλυκά κρατώντας λυρα ώριο τραγούδι, Φοίβε μου, και τώρα και κατόπιν...

Από τα Επιγράμματα

ΖΗΝΟΔΟΤΟΥ

Και ποιος τρελλός μαστόρψε τον Έρωτα στη θύση, θαρρώντας πως τείτα φωτιά με το νερό θα σβύσει;

ΠΑΛΛΑΔΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

Με τη φωτιά μάς δώρισε και τη γυναίκα ο Δίας που να μην έφτανε ποτέσ ακόμη κι η φωτιά! Μα οι φλόγες σβύνονται εύκολα. Όμως φωτιά η γυναίκα φλογίζει, καιεί αδιάκοπα με μια πυρή ματιά.

«— Ο Ηρακλής Αγγελίδης, λέει στο προλογικό σημείωμα του βιβλίου ο Κώστας Πηλαβάκης, συνδύασε πολλά χαρίσματα σαν δάσκαλος και σαν παιδαγωγός: γερή φιλολογική κατάρτιση, επιμέλεια κι ενθουσιασμό για τη δουλιά του, πατρική αγάπη προς τους μαθητές και τις μαθήτριες του ύφος σοβαρό και γαλήνιο μα και ικανότητα να δημιουργεί ευχάριστη και φιλική ατμόσφαιρα στο μάθημα του. Και ο επιμελής και ο αδύνατος μαθητής του έβλεπαν στο πρόσωπο του ένα δίκαιο και συγκρατητικό κριτή που ενέπνεε εμπιστοσύνη και θάρρος για μια προσπάθεια να γίνουν καλύτεροι. Εκείνο που δεν πρέπει να παραλειφθεί είναι η εξαιρετική φιλομάθεια του. Στη μελέτη της λογοτεχνίας αφιέρωνε τις περισσότερες ώρες του. Και την αγάπη του αυτή για το λογοτεχνικό βιβλίο έβρισκε τον τρόπο να τη μεταδίνει στους μαθητές και στις μαθήτριες του.»

«Αισθάνομαι ικανοποιημένος γιατί επιτέλεσα ένα προορισμό σ' αυτό τον κόσμο. Υπήρξα καλός δάσκαλος.»

Αυτά τα λόγια ήταν τα τελευταία που πήρα μαζί μου φεύγοντας από το σπίτι του. Λόγια ενός σεμνού, αληθινού ανθρώπου. Η ικανοποίησή του θα ήταν αφάνταστα πιο μεγάλη αν το έργο της ζωής του, οι «Μεταφράσεις Αρχαίων Ελλήνων Ποιητών», έβρισκαν το δρόμο του προς το αναγνωστικό κοινό, έστω και προς τους λίγους, τους φιλόλογους, ή τους μελετητές, με όλο που η απλή του γλώσσα το κάνει προσίτο και πολύτιμο για κάθε βιβλιοθήκη. Τον λόγο έχει το υπουργείο Παιδείας με τις υποσχέσεις για την βοήθεια του κυπριακού βιβλίου. Κάτι τέτια μνημόσυνα είναι ουσιαστικότερα από τα άλλα με τους επίσημους και τις παράτες. Να πας στο καλό, Δάσκαλε».